

ENNAKKOVERSIO

YLEISSOPIMUKSEN 19 ARTIKLAN MUKAISESTI ANNETTUIEN SOPIMUSVALTIOIDEN RAPORTTIEN KÄSITTELY

Kidutuksen vastaisen komitean päätelmät ja suositukset

SUOMI

1. Komitea käsitteli Suomen neljännen määräaikaishetken (CAT/C/67/Add.1) 647. ja 650. kokouksessaan (CAT/C/SR.647 ja 650), jotka pidettiin 9 ja 10 päivänä toukokuuta 2005, ja hyväksyi 661. kokouksessaan seuraavat päätelmät ja suositukset.

A. Johdanto

2. Komitea suhtautuu myönteisesti Suomen neljänteen määräaikaishetkeen, joka on valmisteltu komitean ohjeiden mukaisesti ja toimitettu määräaikaan mennessä. Komitea arvostaa rakentavaa keskustelua valtuuskunnan kanssa ja kiittää valtuuskuntaa kattavista kirjallisista vastauksista, jotka se on antanut lueteltuihin kysymyksiin, sekä valtuuskunnan jäsenten suullisesti antamista yksityiskohtaisista vastauksista.

B. Myönteiset näkökohdat

3. Useista myönteisistä kehityssuunnauksista komitea huomioi erityisesti:

(a) kidutuksen ja muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kiellon sisällyttämisen Suomen uuden perustuslain 7 §:ään,

(b) sopimusvaltion edustajien suullisen vakuutuksen siitä, että hallitus harkitsee yleissopimuksen 1 artiklan mukaisen kidutuksen määritelmän sisällyttämistä rikoslakiin, pitäen mielessä komitean huolen asiasta;

(c) toimenpiteet, joihin sopimusvaltio on ryhtynyt pannakseen täytäntöön komitean aiemmat suositukset, jotka koskivat:

- i. tutkintavankien erillään pitämisen oikeudellista valvontaa;
- ii. rotusyrjintää edistävien ja siihen yllyttävien järjestöjen kieltoa; ja
- iii. rodulliseen ylemmyyteen tai rotuvihaan perustuvien ajatusten levittämisen kieltoa.

- (d) Vuonna 2001 voimaan tulleen maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain, jonka tarkoituksena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista, tasa-arvoa ja valinnanvapautta, sekä vuonna 2002 tehdyn kyseisen lain muutoksen, joka ottaa huomioon muita heikommassa asemassa olevien, kuten alaikäisten ja kidutuksen, raiskauksen tai muun ruumiillisen tai seksuaalisen väkivallan uhrien tarpeet;
- (e) vankeusrangaistuksien täytäntöönpanoa ja tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan järjestelmän kokonaisuudistuksen, johon sisältyvät myös ehdonalaista vapautta koskevat muutokset;
- (f) potilaan ja henkilökunnan oikeuksia vahvistavan mielenterveyslain muutoksen, jossa otetaan huomioon Suomea sitovat ihmisoikeussopimukset;
- (g) vakuutuksen siitä, että voimankäyttöön ja myös rauhoittavien ja muiden lääkkeiden käyttöön maasta poistamispäätösten täytäntöönpanon yhteydessä on sovellettavissa tarkat säännökset;
- (h) ulkomaalaisvaltuutetun korvaavan uuden vähemmistövaltuutetun viran perustamisen vuonna 2001, sekä tälle vähemmistövaltuutetusta annetussa laissa ja ulkomaalaislaissa annetut laajat toimivaltuudet, mukaan lukien mahdollisuus toimia turvapaikanhakijoiden ja maasta karkotettavien ulkomaalaisten puolesta;
- (i) sen, että Suomessa ei ole ollut ilmoitettuja kidutustapauksia raportointikaudella;
- (j) Euroopan kidutuksen vastaisen komitean Suomeen tekemään vierailuun liittyvien raporttien (CPT/Inf (2003) 38 ja CPT/Inf (2004) 20) julkaisun ja hallituksen niihin antamat vastaukset sekä työn, johon sopimusvaltio on ryhtynyt pannakseen Euroopan kidutuksen vastaisen komitean suositukset täytäntöön;
- (k) yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan allekirjoittamisen syyskuussa 2003 sekä pöytäkirjan ratifioimiseen tähtäävät toimenpiteet;
- (l) kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ratifioinnin 29 päivänä joulukuuta 2000.

C. Huolenaiheet

4. Komitea on huolissaan siitä, että:

- (a) komitean aiemmista suosituksista huolimatta Suomen rikoslaissa ei ole nimenomaista kidutuksen määritelmää, joka kattaisi kaikki yleissopimuksen 1 artiklan sisältämät elementit, vaikka kidutus kielletään uudessa perustuslaissa;
- (b) ulkomaalaislain mukaisessa nopeutetussa menettelyssä turvapaikanhakijoilla on äärimmäisen rajalliset mahdollisuudet saada asiansa käsitellyksi perusteellisesti sekä käyttää kaikki muutoksenhakukeinot, jos heidän hakemuksensa hylätään;
- (c) olemassa olevasta oikeusturvasta huolimatta eduskunnan oikeusasiamies on antanut päätöksen yhdestä viimeaikaisesta turvapaikkahakemuksen hylkäämistapauksesta, jossa turvapaikanhakija väitetysti joutui myöhemmin kidutuksen kohteeksi alkuperämaassaan;

(d) käynnissä olevasta vankiloiden peruskorjausohjelmasta huolimatta ns. yöastioista, joita edelleen käytetään eräissä vankiloissa, ei voida kokonaan luopua ennen vuotta 2010;

D. Suositukset

5. Komitea suosittelee, että sopimusvaltio:

(a) säätää nimenomaiset säännökset, jotka kriminalisoivat kaikenlaisen yleissopimuksen 1 artiklan määritelmän mukaisen kidutuksen;

(b) tarkistaa nopeutetun menettelyn soveltamista turvapaikkahakemuksiin sen varmistamiseksi, että turvapaikanhakijoilla on riittävä aika kaikkien käytettävissä olevien muutoksenhakekeinojen käyttämiseksi ennen kuin viranomaiset ryhtyvät lopullisiin toimenpiteisiin;

(c) vahvistaa turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa varmistaakseen, että kaikki turvapaikkamenettelyt ovat yleissopimuksen 3 artiklan ja muiden asiaan liittyvien kansainvälisten velvoitteiden mukaisia;

(d) toteuttaa loput romanien tilannetta Suomen vankiloissa tarkastelleen työryhmän ehdotukset sekä kaikki muut tarvittavat toimenpiteet romanivankien tilanteen ja hyvinvoinnin parantamiseksi;

(e) harkitsee keinoja vankiloiden peruskorjauksen nopeuttamiseksi ja hygienian parantamiseksi tutkii lisäksi väliaikaisratkaisuna vaihtoehtoja yöastioiden käytölle;

(f) tukee edelleen Yhdistyneiden Kansakuntien vapaaehtoista kidutuksen uhrien tukirahastoa (*United Nations Voluntary Fund for the Victims of Torture*), jota sopimusvaltio on jo säännöllisesti tukenut vuodesta 1984 alkaen;

6. Komitea suosittelee, että sopimusvaltio jakaa komitean päätelmiä ja suosituksia laajalti kaikilla tarkoituksenmukaisilla kielillä viranomaisten kotisivujen, tiedotusvälineiden ja kansalaisjärjestöjen avulla.

7. Komitea pyytää sopimusvaltiota toimittamaan vuoden kuluessa tiedot toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt edellä 5 kappaleen c, d ja e kohdassa annettujen suositusten johdosta.

8. Sopimusvaltiota pyydetään antamaan seuraava määräaikaissuorituksensa, joka käsitellään yhdistettynä viidentenä ja kuudentena raporttina, kuudennen raportin määräaikaan eli 28 päivään syyskuuta 2010 mennessä.
